

Gemeente Renkum

Generaal Urquhartlaan 4
6861 GG Oosterbeek

Postbus 9100
6860 HA Oosterbeek
Telefoon (026) 33 48 111
Fax (026) 33 48 310

Internet www.renkum.nl

IBAN NL02BNGH0285007076
KvK 09215649

Gemeenteraad van Renkum

Datum	Onderwerp
13 november 2020	Reactie op het eindrapport van het onderzoek naar de procesgang rond het project Horsa glider en de informatievoorziening naar de raad

Beste raads- en commissieleden,

In de commissievergadering van 10 november 2020 is het eindrapport van het onderzoek naar de procesgang rond het project Horsa glider en de informatievoorziening hierover naar de raad besproken. De onderzoekscommissie heeft in de vergadering de resultaten van het onderzoek toegelicht en door de verschillende raadsfracties is hierop gereageerd, waarbij er zowel vragen zijn gesteld aan de onderzoekscommissie als aan het college.

Tijdens de commissievergadering hebben we een korte reactie gegeven op de resultaten van het eindrapport. We hebben daarbij aangegeven dat we u via een raadsbrief een uitgebreidere reactie geven op de bevindingen van de onderzoekscommissie. De tijdens de vergadering gestelde vragen gericht aan het college zullen we in een aparte brief/ memo beantwoorden. Deze brief/ memo ontvangt u uiterlijk dinsdag 17 november van ons.

We willen de onderzoekscommissie bedanken voor hun tijd en inzet voor het uitvoeren van dit onderzoek. Zeker gelet op de extra dimensie die de maatregelen rondom de uitbraak van de COVID-19-pandemie met zich mee hebben gebracht.

Reactie op de conclusies en aanbevelingen

In het eindrapport worden op basis van de bevindingen uit het onderzoek verschillende conclusies en aanbevelingen gepresenteerd door de onderzoekscommissie. Deze conclusies en aanbevelingen houden veelal verband met elkaar en daarom gaan we onderstaand steeds gelijktijdig in op conclusies en aanbevelingen.

- *De onderzoekscommissie concludeert in het eindrapport dat er niet of beperkt voldaan is aan het tijdig, volledig, voldoende gedetailleerd en gedurende de hele looptijd informeren van de raad over het project, en het verstrekken van informatie op basis van vragen van de raad of een raadslid. Ook zou de raad beperkt geïnformeerd zijn over de uitoefening van de bevoegdheden van het college/ de burgemeester.*

Deze conclusies van de onderzoekscommissie geven aan dat uw raad heeft ervaren dat we als college u niet voldoende en niet tijdig hebben meegenomen in de loop van het project en de (fi-

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

Verzenddatum van deze brief

Ons kenmerk

S.P.T. (Sjoerd) van der Meer

13 november 2020

129567

(026) 33 48 111

Bijlage

s.vander.meer@renkum.nl

nanciële) afwikkeling ervan. Ook tijdens de commissievergadering hebben verschillende fracties dit gevoel nogmaals afgegeven. Dat spijt ons. Het is zeker nooit onze intentie geweest om u niet te hebben willen meenemen in het traject.

Reflecterend op het verloop van het traject, concluderen we dat we teveel gefocust zijn geweest op het behalen van het mooie eindresultaat dat we voor Renkum voor ogen hadden – de expositie van de Horsa glider – en minder in het hierin meenemen van relevante stakeholders binnen het gemeentehuis, zoals uw raad. In al ons enthousiasme over de gelegenheid die zich voordeed om de Horsa glider tentoon te stellen en de benodigde voortvarende aanpak om dit op tijd te regelen, hebben we het beeld afgegeven dat een zorgvuldige aanpak en heldere communicatie hierover voor ons geen prioriteit hadden. We hebben uw raad op bepaalde momenten geïnformeerd gedurende het traject, maar we realiseren ons dat we dit niet actief genoeg hebben gedaan. We hadden dit anders kunnen en ook anders moeten doen.

De benodigde voortvarendheid in het realiseren van de expositie van de Horsa glider, maakte het een markant traject, met ook een voor het college bijzonder verloop van de voorbereidingen. En dat in een tijd dat het financieel spannend was met het oog op de status van onze begroting. We plaatsen enige kanttekeningen bij de conclusies van het eindrapport over de wijze waarop we op grond van onder andere de letter van onze financiële verordening uw raad hadden moeten informeren. Het is voor ons zeker wel duidelijk dat we beter hadden moeten aanvoelen welke informatiebehoefte u had, en welke verwachtingen u had over het samenspel tussen college en raad in het traject.

- *De onderzoekscommissie concludeert dat er niet is voldaan aan het naleven van afspraken uit financiële verordening en dat er (zodoende) heldere afspraken moeten worden gemaakt over informatieverschaffing aan de raad – welke onderwerpen, welke momenten en wijze waarop. Aanbevolen wordt daarom om het informatieprotocol te evalueren en eventueel aan te passen.*

We noemden al eerder dat we geconcludeerd hebben dat er vanuit de raad behoefte was aan meer informatie rond de voortgang van het tentoonstellen van de Horsa glider. In het eindrapport geeft de onderzoekscommissie aan dat de raad op basis van de financiële verordening niet tijdig is geïnformeerd of om toestemming is gevraagd. We vinden het lastig om vast te stellen op basis van de letter van de verordening of inderdaad niet aan deze afspraken is voldaan. In het eindrapport wordt niet volledig onderbouwd wanneer de raad op basis van de door de onderzoekscommissie aangehaalde bepalingen uit de financiële verordening niet, niet tijdig of niet om toestemming is gevraagd. We gaan er daarom vanuit dat uw commissie hier bedoeld dat er niet naar de geest van de verordening is gehandeld.

Dat dit zo is ervaren is voor ons een reden om hierover met uw raad het gesprek aan te gaan. Wat ons betreft zou de behoefte daarbij niet zozeer moeten bestaan uit het aanscherpen en verder uitschrijven van regels, zoals in het rapport wordt genoemd wat betreft bijvoorbeeld het informatieprotocol. We hebben voldoende structuren en afspraken, maar om die goed te laten werken hebben we een cultuur nodig waarin we – college, raad en organisatie – elkaar goed verstaan. Waar de verwachtingen die we over en weer hebben, en elkaars verantwoordelijkheden en rollen duidelijk zijn. Wat ons betreft moeten we eerst met elkaar in gesprek hierover en op basis daarvan spelregels waar nodig verduidelijken of aanscherpen. In de context van de procesgang rond de Horsa glider, willen we als college daar graag in leren. Over de financiële verordening buigen we ons – samen met uw raad – in ieder geval al in januari.

We willen daarom voorstellen dat we de aanbevelingen van de onderzoekscommissie wat betreft het evalueren en eventueel aanpassen van het informatieprotocol meenemen in het traject dat raad, college, griffie en organisatie met elkaar gaan doorlopen om de samenwerking te verbete-

Onderwerp

Reactie op het eindrapport procesgang rond het project Horsa glider

Datum

13 november 2020

Ons kenmerk

129567

Pagina

2 van 6

ren. In de context van dit traject kunnen we aan de slag met het bespreken en waar nodig vastleggen van elkaars verwachtingen, verantwoordelijkheden en rollen.

- *De onderzoekscommissie beschrijft dat er niet is voldaan aan de richtlijnen uit het Draaiboek projecten 2003 en dat moet worden zorggedragen dat dit draaiboek en andere beleidsdocumenten worden toegepast voor wat betreft de afspraken gemaakt over informatieverstopping. Ook moeten afspraken worden gemaakt over of, hoe en wanneer burgerparticipatie wordt ingezet. Aanbevolen wordt daarom om het Draaiboek projecten en de Beleidsnotitie burgerparticipatie te evalueren en eventueel aan te passen.*

Tijdens het verloop van het onderzoek, in het onderzoeksrapport en ook tijdens de commissievergadering van 10 november is veel gesproken over hoe de totstandkoming van de expositie van de Horsa glider in onze gemeente benoemd moet worden. Was het een project, burgerinitiatief, evenement of iets anders? De onderzoekscommissie constateert dat het tentoonstellen van de Horsa glider voldoet aan de definitie van een project op basis van het Draaiboek projecten 2003, en dat het niet als zodanig is opgepakt.

Het draaiboek projecten was bij de invoering ervan vooral voorzien voor een goede structurering van grote ruimtelijke projecten, waarbij ook is genoemd dat het draaiboek op termijn geschikt zou zijn bij het invoeren van de principes van het projectmatig werken breder in de organisatie. We maken in de organisatie op dit moment gebruik van verschillende projectmethodieken. Voor de (grote) ruimtelijke projecten werken we ondertussen met de Methodiek projectmanagement 2012 en in het sociaal domein volgens de principes van de scrummethode. Het Draaiboek projecten wordt intern vooral (nog steeds) geassocieerd met ruimtelijke projecten en is daarom het meest bekend bij medewerkers uit het ruimtelijk domein.

Tijdens de hoorzittingen en in het eindrapport (en tijdens de commissievergadering) is er daarom vooral een semantische discussie gevoerd. Deze discussie gaat voorbij aan waar het – wat ons betreft – vooral om gaat: de informatiebehoefte van de raad en hoe de raad deze heeft ervaren tijdens (de voorbereiding en afwikkeling van) het project/ expositie/ evenement Horsa glider.

Dat we binnen de organisatie meerdere projectmethodieken hebben is op zijn minst verwarrend. We bemerken dat niet duidelijk is bepaald wanneer en welke methodiek het beste kan worden toegepast. We hebben in het kader van de uitwerking van de organisatiekoers intern al gesproken over het onder de loep nemen van onze methodieken voor het projectmatig werken.

We nemen de aanbeveling ten aanzien van het evalueren van het draaiboek projecten – en de andere projectmethodieken – zodoende mee in het kader van de organisatieontwikkeling. Met het oog op onze waarden wat betreft resultaatgerichtheid en helderheid, gaan we aan de slag met vragen zoals: welke methodieken voor projectmatig werken hebben en houden we, wat moet worden verduidelijkt aan deze methodieken, en welke afspraken maken we over de informatieverstopping en financiële rapportage?

In het kader van de organisatieontwikkeling gaan we ook aan de slag met de beleidsnotitie burgerparticipatie. We willen opmerken dat het project Horsa glider weliswaar tot stand is gekomen op basis van een initiatief vanuit de samenleving, maar dat het daarmee niet direct een proces van burgerparticipatie is zoals omschreven in de beleidsnotitie. De beleidsnotitie biedt voor initiatieven zoals het tentoonstellen van de Horsa glider geen afwegingskader. We zien dan ook niet geheel het verband tussen de resultaten van het onderzoek en de aanbeveling die de onderzoekscommissie doet over de beleidsnotitie burgerparticipatie.

Onderwerp

Reactie op het eindrapport procesgang rond het project Horsa glider

Datum

13 november 2020

Ons kenmerk

129567

Pagina

3 van 6

Toch is de beleidsnotitie burgerparticipatie gedateerd en volgen we de onderzoekscommissie in de aanbeveling om deze te evalueren en aan te passen. We hebben sinds de vaststelling van de beleidsnotitie meer ervaring opgedaan met participatietrajecten. We hebben eerder dit jaar een (nieuwe) organisatiekoers besproken, waarin samenwerking met inwoners een belangrijk element is. Daarnaast is participatie van inwoners bij besluitvorming over plannen, visies en projecten een ander belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. Het is dus raadzaam om te komen tot een nieuwe leidraad voor het omgaan met inwonersinitiatieven en participatietrajecten. We willen daar mee aan de slag gaan in het kader van de invoering van de Omgevingswet en de uitwerking van de organisatiekoers.

Deze nieuwe notitie zou volgens ons een leidraad moeten bieden voor of, hoe en wanneer inwonerparticipatie wordt ingezet, en ook hoe uw raad zich verhoudt tot participatietrajecten. We vinden het dan ook fijn dat de onderzoekscommissie aanbeveelt om het evalueren van de beleidsnotitie – net zoals overigens ook de andere te evalueren documenten – door college en raad samen te laten doen. Het opstellen van een nieuwe beleidsnotitie over inwonerparticipatie kan namelijk niet worden gedaan zonder u als raadsleden – en ook niet zonder inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties in onze gemeente.

- *De resterende aanbevelingen van de onderzoekscommissie gericht aan ons als college gaan over het op korte termijn financieel afronden van het project Horsa glider; het maken van een inventarisatie van geldende beleidsdocumenten, protocollen, draaiboeken etc. en afspraken te maken met de raad over aanpassing/ actualisering van deze documenten waar nodig of gewenst; en over een jaar te evalueren waar we staan wat betreft de opvolging van de (overgenomen) aanbevelingen.*

Op dit moment leggen we de laatste hand aan het financieel afronden van het project Horsa glider. Samen met de Stichting Behoud WO2 Erfgoed Gelderland hebben we geconcludeerd dat in de financiële afwikkeling tussen de Stichting en ons de afspraken rondom rol en verantwoordelijkheid op onderdelen onduidelijk zijn geweest. Daardoor kunnen we als gemeente met onvoldoende zekerheid vaststellen dat de openstaande facturen van de Stichting voldoen aan de gemaakte afspraken en verwachtingen. We voelen ons samen verantwoordelijk voor de ontstane situatie en willen deze graag beëindigen. We hebben daarom afgesproken dat we het financiële geschil schikken. Dat doen we door tegen wederzijdse financiële kwijting als gemeente nog een bedrag te betalen aan de Stichting van €10.000. Hiermee kunnen we op korte termijn het project financieel afronden, met een totaal nadeel van €13.000.

Wat betreft de aanbeveling over het maken van een inventarisatie van de geldende beleidsdocumenten, protocollen en draaiboeken, willen we opmerken dat een groot deel van deze documenten zijn opgesomd in onze begrotingsstukken. We kunnen een totaaloverzicht met daarbij de status van deze documenten opleveren als de raad daarover de beschikking wil hebben.

De onderzoekscommissie beveelt aan dat we afspraken maken met de raad over het waar nodig of gewenst aanpassen/ actualiseren van deze documenten. Los van dat onze beleidsdocumenten in principe periodiek worden bijgewerkt, is het voor ons en de organisatie onwerkbaar over alle beleidsdocumenten, protocollen, draaiboeken etc. afspraken te maken over het actualiseren daarvan. Voor veel van deze documenten – die de basis vormen waaraan en de wijze waarop we werken in onze organisatie – is er ook geen relatie met de bevindingen van het onderzoek. We vragen ons af op basis van welke argumenten uit het onderzoeksrapport we met uw raad kunnen bepalen welke documenten we op welke punten gaan aanpassen/ actualiseren.

We zijn ons er echter van bewust dat we in het traject rond de Horsa glider met al zijn dynamiek niet altijd even zorgvuldig te werk zijn gegaan. We zijn echter van mening dat dit niet kenmerkend is voor al wat we als organisatie doen. De kracht van onze organisatie is dat we

Onderwerp

Reactie op het eindrapport procesgang rond het project Horsa glider

Datum

13 november 2020

Ons kenmerk

129567

Pagina

4 van 6

zaken snel en enthousiast oppakken, steeds vanuit de intentie om meerwaarde te creëren voor onze samenleving. Dat gebeurt helaas niet altijd even gestructureerd als we zouden willen. Vandaar dat we – zoals we ook bij de begrotingsbehandeling hebben aangegeven – volop aan de slag zijn om onze basis verder op orde te brengen, zodat we ons werk met aandacht kunnen doen en goed kunnen afronden, en we de ontwikkeling kunnen maken naar een toekomstbestendige organisatie.

We vinden het een prima voornemen om over een jaar de opvolging van de overgenomen aanbevelingen uit het eindrapport te evalueren. Daarmee zeggen we niet toe dat we over een jaar deze allemaal gereed hebben. We moeten de uitvoering hiervan zorgvuldig plannen en prioriteren met het oog op de lopende werkzaamheden in de organisatie. We hebben immers met elkaar afgesproken dat we de organisatie niet nog verder willen belasten.

Integriteit

Tijdens het onderzoek is de onderzoekscommissie tijdens de verhoren gestuit op verklaringen over intimidatie en fraude. Zoals beschreven in het eindrapport, heeft de onderzoekscommissie begin september van gedachten gewisseld met adviseurs van het kabinet van de commissaris van de Koning over hoe om te gaan met deze verklaringen. Geadviseerd is om de signalen over te dragen aan de burgemeester, omdat zij als voorzitter van de raad een zorgplicht heeft op het gebied van integriteit.

De burgemeester neemt voor een objectief advies over de vervolgstappen contact op met het Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers¹. Tijdens de raadsvergadering van 25 november bespreekt de burgemeester de stand van zaken wat betreft de te nemen stappen in het integriteitsonderzoek.

Samengevat

Zoals we al noemden, geven de conclusies aan dat u heeft ervaren dat we u niet voldoende en niet tijdig hebben meegenomen in het proces rond de Horsa glider. Het spijt ons dat we teveel de focus hebben gehad op het een succes maken van de expositie van de Horsa glider en minder op het hierin recht doen aan de rol van uw raad. Terugkijkend hadden we meer oog moeten hebben voor de twijfels van sommigen van u ten aanzien van het project en de timing ervan gelet op onze financiële situatie.

Het is zeker nimmer onze intentie geweest om u niet mee te nemen in het project. De benodigde voortvarendheid om de expositie van de Horsa glider te regelen heeft op sommige momenten ook een zorgvuldige en transparante aanpak in de weg gestaan. Het resultaat mag er zijn geweest, de kosten vielen mee en waren het waard, maar dat had niet ten koste mogen gaan van het kwijtrafen van de verbinding met uw raad. We hadden dit anders moeten aanpakken.

---

¹ Het Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers functioneert onafhankelijk en is gepositioneerd binnen het CAOP, het kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken in het publieke en private domein. Aan de inzet van het Steunpunt zijn voor bestuurders geen kosten verbonden. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bekostigt het Steunpunt.

We trekking lering uit dit project en gaan daarom aan de slag met de aanbevelingen van de onderzoekscommissie zoals we hierboven hebben uiteengezet. Op die manier willen we werken aan een organisatie waar de verwachtingen die we van elkaar hebben duidelijk zijn, evenals elkaars verantwoordelijkheden en rollen.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM
de secretaris,

de burgemeester,

M.G.M. (Maurits) van de Geijn

A.M.J. (Agnes) Schaap

Onderwerp

Reactie op het eindrapport procesgang rond het project Horsa glider

Datum

13 november 2020

Ons kenmerk

129567

Pagina

6 van 6